

ZWALCZANIE PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ I NARKOTYKOWEJ PRZEZ CBS KGP W 2002 R.

NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY ZWALCZANIA PRZESTĘPSTW ZORGANIZOWANYCH

W 2002 roku wydziały CBS KGP objęły kontrolą w ramach prowadzonych spraw 6.134 osoby (w 2001 r. – 5.281), działające w 522 grupach przestępczych (w 2001 r. - 485), w tym: 417 grup polskich, 86 międzynarodowych, 10 etnicznych oraz 9 rosyjskojęzycznych. Liczba kontrolowanych grup przestępczych wzrosła o 7,6%, a wzrost ten obejmował przede wszystkim grupy polskie (7,2%).

Skuteczne działania policyjne pozwoliły na zlikwidowanie 244 grup, w tym 209 polskich, 31 międzynarodowych i 4 rosyjskojęzyczne.

Łączna liczba objętych zainteresowaniem członków grup ze szczebla kierowniczego (liderów) na dzień 31.12.2002 wynosi 790 osób.

Rozpoznawane grupy przestępcze zajmowały się działalnością:

- stricte kryminalną – 178 (2001 r. – 159, tj. wzrost o 10,7%),
- związaną z przestępczością gospodarczą – 151 (129, tj. wzrost o 17,1%),
- związaną z przestępczością narkotykową – 133 (134),
- multiprzestępczą, często o zasięgu międzynarodowym – 60 (63).

Cudzoziemcy pozostawali w zainteresowaniu CBS w związku z prowadzonymi sprawami, dotyczącymi przestępczej działalności związanej z:

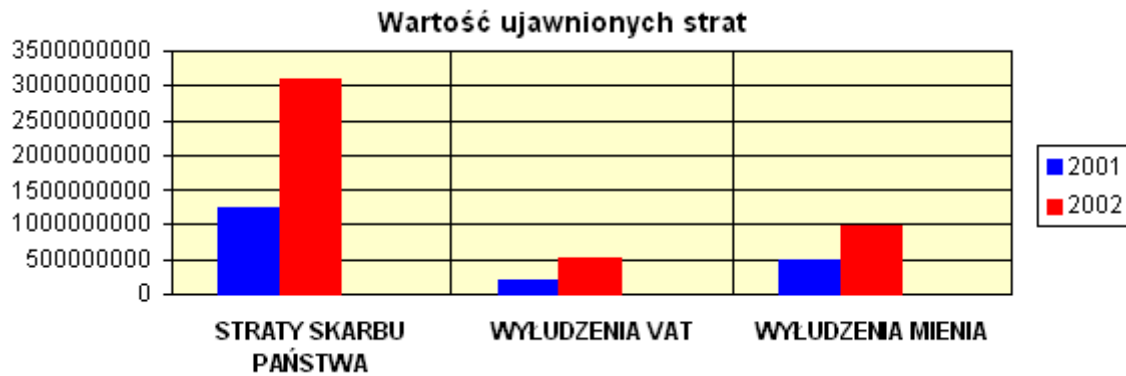
- Narkotykami – 131 (2001 r. - 122);
- zagrożeniem życia i zdrowia – 78 (78);
- obrotem gospodarczym i UKS – 54 (41);
- kradzieżami pojazdów, ładunków, towarów – 38 (15);
- praniem brudnych pieniędzy – 23;
- wyłudzeniem mienia (towary, kredyty) – 13;
- handlem ludźmi – 13;
- handlem bronią i amunicją – 11 (19).

Zgromadzone informacje wskazują na stały rozwój przestępczości nakierowanej na uszczuplenia majątku Skarbu Państwa oraz wielu podmiotów gospodarczych.

W trakcie prowadzonych czynności ujawniono, iż w wyniku działalności zorganizowanych struktur przestępczych:

- Skarb Państwa poniósł szacunkowe straty na kwotę 3.097.107.352 PLN, w tym 3.093.306.752 PLN w sprawach prowadzonych operacyjnie i procesowo przez CBS (w ub. r. - 1.265.332.466 PLN.),
- wyłudzenia nienależnego podatku VAT osiągnęły kwotę 531.915.580 PLN (w ub. r. - 227.251.385 PLN),
- wyłudzenia mienia, kredytów i oszustwa w wysokości 1.009.271.415 PLN (w ub. r. - 507.977.090 PLN).

Wymiernym efektem spraw prowadzonych w 2002 roku jest **wartość zabezpieczonego mienia** (samochody, konta bankowe i inne, z wyłączeniem ujawnionego przemytu narkotyków i innych towarów), szacowana na **579.273.588 PLN**. W wyniku działań operacyjnych i procesowych w 71 sprawach (39 prowadzonych przez CBS, 32 prowadzone przez inne jednostki na bazie informacji CBS) **odzyskano mienie wartości ponad 67.294.154 PLN** (w ub. r. **132.000.000 PLN**), głównie w postaci samochodów, papierosów, alkoholu, paliwa.

W omawianym okresie w sprawach prowadzonych w związku z przestępczością narkotykową zabezpieczono łącznie ok. 900 kg narkotyków o szacunkowej wartości 101.114.000 PLN oraz prekursory o wartości 18.882 PLN, w tym m.in.:

- 72 kg amfetaminy (2001 r. - 195 kg),
- 4,8 kg heroiny (208 kg),
- 331 kg marihuany (75 kg),
- 397 kg kokainy (45 kg),
- 100 kg haszyszu (9 kg).

W wyniku współpracy z innymi służbami krajowymi i policjami zagranicznymi w czasie realizacji 32 spraw ujawniono i zabezpieczono przemyt znacznej wartości, w tym: papierosy o szacunkowej wartości 32.096.715 PLN (2001 r. - 36.167.736 PLN), alkohol na łączną kwotę ponad 359.800 PLN (6 mln PLN) oraz 530 kg (2001 r. - 421,9 kg) narkotyków o szacunkowej wartości 68 mln PLN.

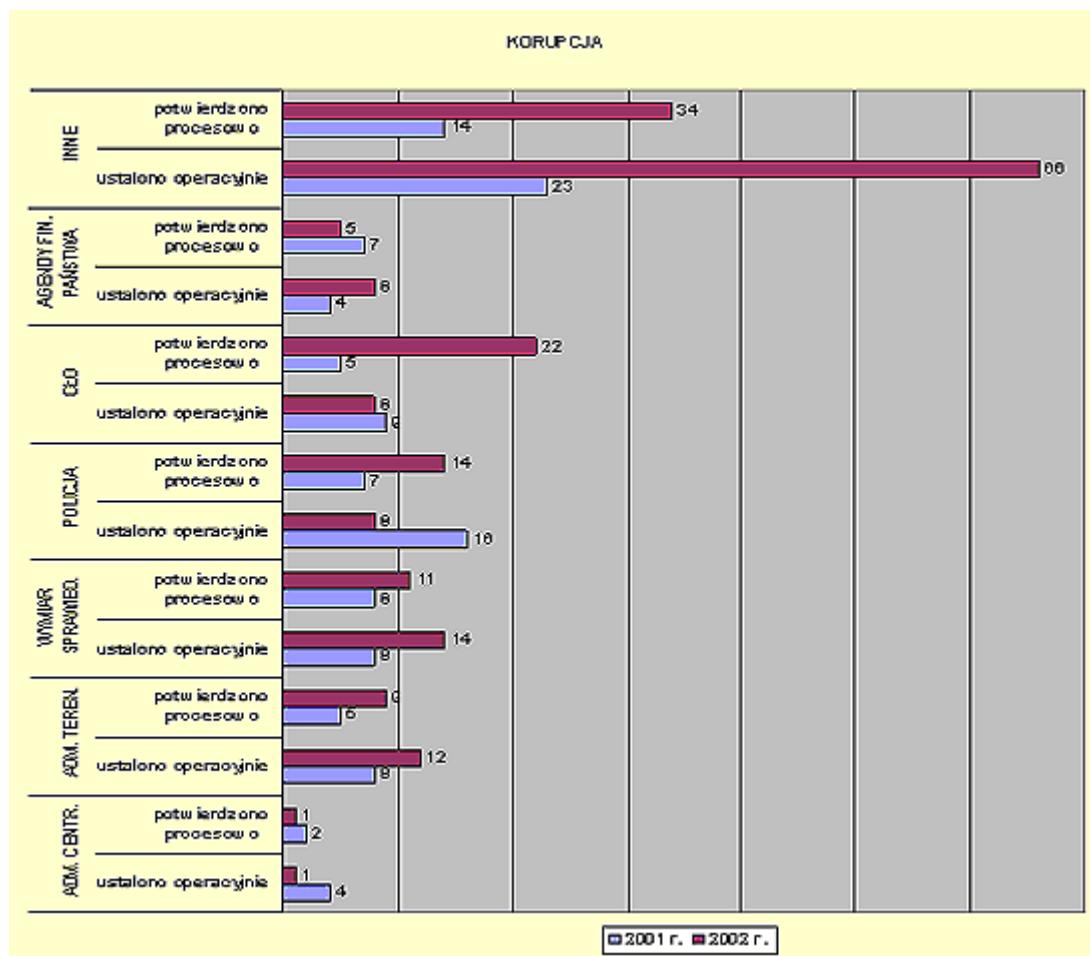
Koncentrując się na działaniach wykrywczych przestępstwa korupcji, wydziały CBS KGP ujawniły w omawianym okresie łącznie 205 przypadków korupcji (w ub. r. - 132). Z tej liczby doprowadzono do potwierdzenia procesowego w 87 (2001 r. - 63) przypadkach, pozostałe 118 (69) ustalono jedynie operacyjnie.

Zjawisko korupcji odnotowano głównie w sferze funkcjonowania:

- cle – 30, 22 potwierdzone procesowo (14, ustalonych procesowo 5);
- administracji terenowej – 21 przypadków, w tym 9 potwierdzonych procesowo (w 2001 r. - 13, w tym procesowe - 5);
- policji – 22, 14 procesowych (w 2001 r. - 23, procesowo - 7);
- wymiarze sprawiedliwości – 25, 11 potwierdzonych procesowo (2001 - 16, 8 potwierdzonych procesowo);
- agendach finansowych państwa – 13, 5 potwierdzono procesowo (11, w tym 7 procesowo);
- administracji centralnej – 2 przypadki, 1 potwierdzony procesowo (6 przypadków, w tym 2 procesowo);
- inne – 100 przypadków, 34 potwierdzone procesowo (37 przypadków, w tym 14 potwierdzono procesowo).

Łączna wartość korzyści majątkowych zamknęła się kwotą:

- w sprawach potwierdzonych procesowo 1.788.950 PLN (w 2001 r. - 1.371.100 PLN);
- 1.876.000 PLN w przypadkach pozostających w sferze ustaleń operacyjnych (w 2001 r. - 5.331.200 PLN).

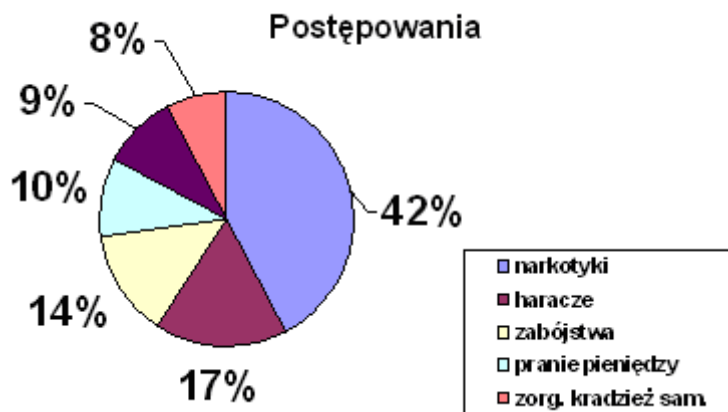

EFEKTY PROCESOWE

Efektorem podejmowanych przez CBS czynności w 2002 roku było wszczęcie 765 postępowań przygotowawczych (2001 r. – 582, tj. wzrost o 31,4%). Zakończono 733 postępowań (2001 r. – 745, tj. 1,6% mniej).

Największa ilość postępowań dotyczyła spraw z zakresu:

- przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu i przemytowi towarów – 140,
- przestępstw związanych z narkotykami – 131,
- wymuszeń haraczy – 52,
- zabójstw – 43 (w ub. r. 25),
- prania pieniędzy – 31,
- rozbojów drogowych – 29,
- zorganizowanej kradzieży samochodów – 24,

W toku prowadzonych dochodzeń i śledztw zgromadzono materiał dowodowy pozwalający na przedstawienie **10.571 zarzutów (2001 r. - 7.439) 4.015 podejrzanych (2001r. - 3.218)**.

Wobec 1.142 podejrzanych (2001 - 968), w tym 1.102 – narodowości polskiej, 40 – narodowości obcej, zastosowano art. 258 kk, co stanowi 30% ogólnej liczby podejrzanych. Zarzut z art. 299 kk postawiono 91 podejrzanych obywatelom narodowości polskiej.

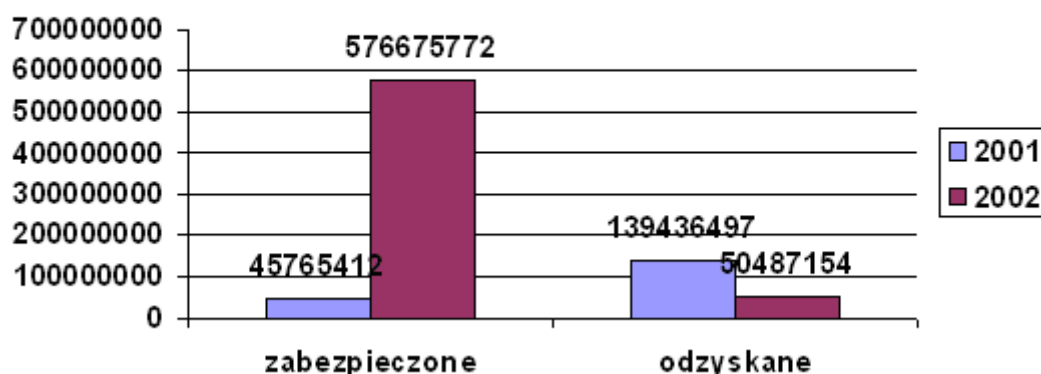
Wobec podejrzanych zastosowano środki zapobiegawcze:

- areszt tymczasowy – 1.811 (1.621 - 2001 r.),
- dozór policyjny – 787 (566),
- poręczenie majątkowe – 346 (248).

Ponadto wydano 130 (149) listów gończych.

W czasie czynności procesowych w 2002 r. **zabezpieczono mienie w wysokości 576.675.772 PLN** (w 2001 r. – 45.765.412 zł). **Odzyskano mienie o łącznej wartości ponad 50.487.154 PLN** (w 2001 r. – 139.436497 zł). Należy zwrócić uwagę, że rozbieżności w danych liczbowych, dot. wartości mienia zabezpieczonego i odzyskanego w wyniku działań operacyjnych prowadzonych przez policjantów CBS, a wartościami odnotowanymi w kontekście czynności procesowych, wynikają z faktu przekazania spraw do procesowej realizacji innym podmiotom.

Wartość zabezpieczonego i odzyskanego mienia

Jednocześnie policjanci CBS w 1.734 przypadkach świadczyli pomoc w czynnościach procesowych na rzecz innych jednostek policji krajowej i zagranicznej (2001 r. - 1.433, tj. wzrost o 21%).

STAN PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ

Jak wynika ze statystyki policyjnej za 12 miesięcy 2002 r., poziom zagrożenia przestępczością, mierzony dynamiką przestępstw stwierdzonych (1.404.229), pozostaje na stałym poziomie (101,0%) w stosunku do roku ubiegłego, przy czym **zagrożenia kryminalne wykazują tendencję spadkową** (97,9%). **Największy wzrost** liczby ujawnionych (stwierdzonych) przez Policję przestępstw obejmuje **przestępstwa narkotykowe – 123,8%, gospodarcze – 106,0% i pozostałe – 118,8%**.

Do najbardziej dynamicznie rosnących **kategorii przestępstw stwierdzonych** zaliczyć można m.in. przywłaszczenia – 123,5%, naruszenia praw intelektualnych – 121,8%, przestępstwa akcyzowe – 121,6%, oszustwa gospodarcze – 106,8% i przestępstwa korupcyjne – 103,3%.

Powyższe tendencje ogólne znajdują także potwierdzenie w obrazie zagrożenia przestępczością zorganizowaną, gdzie w 2002 roku **odnotowano szczególne nasilenie spraw dotyczących zorganizowanych przestępstw ekonomicznych i narkotykowych**. Obserwowane są dalsze zmiany jakościowe w zakresie obszarów zainteresowań i sposobów działania grup przestępczych, związane z neutralizacją w latach ubiegłych największych z nich i rozwojem działalności mniejszych, bardziej rozproszonych struktur.

W 2002 roku zaobserwowano także potencjalny **wpływ kolejnych czynników międzynarodowych** na kształtowanie się przestępczości w Polsce. Dotyczy to szczególnie **zagrożeń narkotykowych**. Ich odbiciem jest m.in. **wzrost przemytu heroiny**, kierowanej tranzytem przez Polskę, jaki związany jest z rozwojem nielegalnych plantacji w Afganistanie po upadku reżimu talibów i zdominowaniem 80% rynku dostaw w Europie (za: raport ONZ). Innym przykładem wrażliwości krajowej sceny kryminalnej na zagrożenia międzynarodowe jest niemal natychmiastowy **napływ znacznej ilości imigrantów afgańskich oraz czeczeńskich**, jaki odnotowano po ataku terrorystycznym na moskiewski teatr w październiku 2002 r. *Przykładowo*, na terenie woj. warmińsko-mazurskiego większość podopiecznych 4 ośrodków dla uchodźców stanowią właśnie Czeczeńcy, pomimo że Polska nie posiada najlepszych warunków do zapewnienia im oczekiwanej pomocy. Powoduje to ryzyko, że imigranci ci mogą próbować samodzielnego rozwiązywania swych problemów.

Niezależnie od rosnącego zaangażowania i efektów wykrywczych CBS KGP, w 2002 roku utrzymywały się zagrożenia przestępczości zorganizowanej, potwierdzające **społeczne, a zwłaszcza ekonomiczne podłoże** tych zjawisk. Do najczęściej wskazywanych **uwarunkowań krajowych** należy m.in. długotrwałe bezrobocie i brak perspektyw zatrudnienia, ale także przewlekłość procedur sądowych i wykorzystywane przez sprawców luki w przepisach prawa (np. regulacje podatkowe i akcyzowe, przepisy bankowe i inne).

Stwierdzono, że członkami zorganizowanych grup przestępczych na najwyższych jej szczeblach są osoby wielokrotnie karane, które szybko przejmują przywództwo po wpadce kolejnych liderów, na niższych szczeblach są to także osoby nie notowane, które prowadzą lub wspierają działalność zorganizowanych grup przestępczych (zwykle z przyczyn materialnych lub pod przymusem fizycznym) w sposób świadomy, lub też czerpiąc z tego drobne korzyści i nie zdając sobie z sprawy z rzeczywistej skali przestępczej.

Sytuacja ta ulegnie zmianie wraz z poprawą sytuacji ekonomicznej kraju, centralnego monitorowania stanu zagrożeń i podejmowania skutecznych działań zaradczych, obejmujących m.in. szybkie dostosowywanie przepisów prawa i usuwanie występujących w nim luk, a zwłaszcza usuwanie źródeł i bezpośrednich przyczyn naruszenia prawa, tj. szeroko pojętej profilaktyki przestępczości zorganizowanej. Założenia te znalazły odbicie w przyjętych w 2 połowie 2002 roku *Narodowym Programie Zapobiegania i Zwalczania Przestępczości oraz Programie Poprawy Bezpieczeństwa Obywateli „Bezpieczna Polska”*,

koordynowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także w policyjnej „Strategii zwalczania przestępczości zorganizowanej na lata 2003-2007 – Po pierwszej bezpieczny obywatel”.

Prowadzone w 2002 roku działania CBS KGP pozwoliły na skuteczniejsze rozpoznanie, ujawnianie i przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej, zyskując w wielu przypadkach pozytywną, społeczną ocenę pracy Policji i poprawę bezpieczeństwa na terenie poszczególnych miejsc kraju.

Realizowane sprawy wskazują, że zgodnie z wcześniejszymi prognozami w 2002 roku do najważniejszych zagrożeń należały:

- produkcja, przemysł i dystrybucja narkotyków, w tym wzrost nielegalnej produkcji amfetaminy oraz przemytu heroiny i kokainy;
- oszustwa celno-podatkowe na wielką skalę, w tym związane z akcyzą i VAT (np. nielegalny rozlew, wyrób, mieszanie i obrót paliwami oraz skażonym spirytusem);
- pranie pieniędzy, w tym wprowadzanie do legalnego obiegu pieniędzy pochodzących z przestępstw;
- oszustwa w sferze finansowej i obrocie gospodarczym;
- przestępstwa popełnione przy użyciu broni palnej i materiałów wybuchowych, związane głównie z windykacją należności i porachunków przestępczych,
- nielegalny obrót bronią palną i materiałami wybuchowymi,
- korupcja urzędników samorządowych, celnych i policji, a także przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości i środowisk prawniczych.

Ujawniono kolejne mechanizmy funkcjonowania i nowe sposoby działania struktur przestępczych. Dotyczy to w szczególności następujących zjawisk:

- poszerzająca się kryminalizacja społeczna i dalszy rozwój lokalnych grup przestępczych – zjawisko rozszerzania się metod działania przestępczości zorganizowanej na obszar mniejszych miast, które wynika m.in. z wypełniania luki powstałej po neutralizacji najsilniejszych grup kontrolujących rynki lokalne, a także z braku konkurencji i popytu miejscowej ludności na wszelkie źródła dochodów, a młodzieży – także na narkotyki (np. Białystok). Członkowie grup przestępczych należą do grupy wiekowej o tzw. najwyższej aktywności, a zarazem najbardziej podatnej na kryminalizację i wiktymizację – przeciętna ich wieku nie przekracza 30 lat. Oznacza to długotrwałą podatność społeczną na czynniki kryminogenne;
- rozwój specjalistycznych grup przygranicznych – wrasta liczba oraz profesjonalizm wyspecjalizowanych grup przestępczych, obsługujących granice na zlecenie „kontrahentów” z innych terenów kraju lub grup międzynarodowych w zakresie wszelkiego rodzaju przemytu i jego zabezpieczenia poprzez korumpowanie służb granicznych. Spodziewać się można intensyfikacji działań na granicy i dążenia do pełnego wykorzystania okresu przedakcesyjnego Polski do UE (w tym ruchu bezwizowego ob. WNP). Funkcjonowanie grup-pośredników sprzyja dodatkowo kamuflowaniu faktycznych zleceniodawców i utrudnia dotarcie policji do liderów grup przestępczych;
- wzrost zagrożenia obrotu gospodarczego i zainteresowania nim zorganizowanych grup przestępczych;
- nielegalna działalność parabankowa i szeroko praktykowane udzielanie podmiotom

gospodarczym lichwiarskich pożyczek, celem przejęcia ich firmy lub kontroli nad nią oraz doprowadzenia jej do upadłości;

- nasilanie się prób dotarcia oraz korumpowanie urzędników publicznych (w tym policjantów) zapewniające dopływ informacji służących realizacji przestępczych działań oraz ich ochronę;

Zagrożenie przestępczością kryminalną (także zorganizowaną) jest zróżnicowane na terenie kraju. Największe z nich występuje nadal **w dużych aglomeracjach** (Warszawa, Gdańsk, Szczecin, Katowice, Wrocław, Łódź), **w głównych miastach województw przygranicznych**, w tym głównie na drogowej **granicy wschodniej** (Olsztyn, Rzeszów, Białystok) oraz na **granicy zachodniej** (Szczecin, Gorzów Wlkp.) i **południowej** (Kraków, Katowice, Opole, Wrocław). Obserwowanym od kilku lat, a nasilonym w 2002 roku zjawiskiem jest przenoszenie siedzib i aktywności grup przestępczych (gospodarczej, narkotykowej, kryminalnej) **na tereny miast powiatowych** i innych mniejszych ośrodków. Stanowi to m.in. efekt neutralizacji przez CBS w latach ubiegłych starych gangów, koncentrujących swe działania w największych polskich miastach (w tym słynna „grupa pruszkowska”, grupa Goryla, Oczki i inne).

Posiadane materiały wskazują ponadto na rosnące potencjalne zagrożenie ze strony etnicznych grup przestępczych (wietnamskich, tureckich, albańskich i czeczeńskich).

Podejmowane przez państwo przeciwdziałanie sygnalizowanym zagrożeniom przestępczości zorganizowanej zaznaczyło się w 2002 roku przede wszystkim poprzez przyjęcie „Narodowej strategii przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej” i programu rządowego „Bezpieczna Polska”. W efekcie tych programów, w 2 półroczu 2002 r. pojawiły się korzystne tendencje w obrazie przestępczości zorganizowanej, związane m.in. z: zahamowaniem skali przemytu alkoholu wskutek zmniejszenia akcyzy na wyroby alkoholowe (Ministerstwo Finansów), podjęciem działań na rzecz ograniczenia nielegalnego obrotu paliwami (Ministerstwo Finansów) oraz dalszym wzmocnieniem kontroli ludzi i towarów na granicy wschodniej (Straż Graniczna i Urzędy Celne). W reakcji na rosnące zagrożenie ze strony migrującej przestępczości zorganizowanej w strukturach CBS utworzono w 2002 roku dodatkowe 2 Zespoły Zamiejscowe na granicy wschodniej: z siedzibą w Chełmie i w Przemyśle (1.10.2002 r.).

Do najważniejszych efektów zwalczania przestępczości zorganizowanej w 2002 roku należą m.in. sprawy:

- ujawnienia sprawców aferowych strat Skarbu Państwa, w tym: PZU, PZU ŻYCIE, Będzińskie Zakłady Energetyczne, AWRSP w Gdańsku i inne;
- likwidacji nielegalnych wytwórni narkotykowych oraz fałszerstw towarowych na wielką skalę (paliw, alkoholu),
- przejęcia znaczących ilości narkotyków (w tym w przemyśle) oraz likwidację nielegalnych laboratoriów narkotyków syntetycznych,
- doprowadzenia we współpracy międzynarodowej do ujęcia poszukiwanych członków zagranicznych grup przestępczych,
- wykrycia innych bulwersujących opinię publiczną spraw kryminalnych i gospodarczych, w tym z udziałem znanych publicznie osób, np. wyjaśnienie sprawy strzelaniny i egzekucji gangsterskiej na plaży w Wyszku, ujawnienie szerzenia pornografii z udziałem nieletnich, wyjaśnienie sprawy działania przez Zarząd na szkodę Stoczni w Szczecinie czy nieprawidłowości w Zakładach Odzieżowych „Odra”.

ZWALCZANIE ZAGROŻEŃ KRYMINALNYCH

Posiadane materiały operacyjne lub potwierdzone procesowo wskazują, że do najpoważniejszych (ilościowo) zagrożeń w dziedzinie przestępstw kryminalnych należą obecnie następujące kategorie:

- uprowadzenia dla okupu i wymuszanie haraczy;
- kradzieże pojazdów (w tym dokonywane po wcześniejszej rejestracji nie istniejącego auta, celem uzyskania prawdziwych tablic i dowodu rejestracyjnego, z uwagi na brak wymagania okazania pojazdu przed jego rejestracją);
- czerpanie korzyści ze zorganizowanej prostytucji (handel ludźmi)
- napady rabunkowe na banki oraz na kierowców przewożących wartościowe towary;
- fałszerstwa dokumentów i środków płatniczych;
- terror kryminalny, tj. przestępstwa popełniane z użyciem broni lub materiałów wybuchowych (w tym szczególnie o charakterze porachunkowym);
- nielegalny obrót bronią i materiałami wybuchowymi.

Zagrożenie zorganizowaną przestępczością kryminalną w 2002 roku nadal pozostawało znaczne, choć rozwój ilościowy wyraźnie zastępują zmiany jakościowe.

Prowadzone w 2002 roku działania przeciwko zorganizowanym grupom złodziei samochodów pozwoliły m.in. na przerwanie na Dolnym Śląsku działalności grupy, która dopuściła się kradzieży 150 samochodów osobowych, a także przemytu 40 kg marihuany z Holandii i korumpowania funkcjonariuszy SG i policji (oskarżono 20 osób o 103 przestępstwa). Zlikwidowano drukarnię i bazę komputerową gangu, wykorzystywane do podrabiania kompletu dokumentów 800 kradzionych pojazdów (zabezpieczono m.in. 3 szt. broni palnej, 3 auta, 0,5 kg marihuany oraz waluty różnych krajów wartości 120.000 zł).

TERROR KRYMINALNY I TERRORYZM MIĘDZYNARODOWY

Zagrożenie terrorem kryminalnym związanym z użyciem materiałów wybuchowych wykazuje od 4 lat zdecydowaną tendencję spadkową (1998 r. – 194 detonacje, 2002 r. – 78). Z centralnego zbioru danych CBS (Wydział IV) wynika, że w stosunku do analogicznego okresu ub. r. w 2002 roku liczba wybuchów zmniejszyła się o ponad 11%, tj. z 88 do 78 (głównie: Śląsk, Mazowsze, Warmia i Mazury). Ponadto ustabilizowała się liczba wybuchów o cechach przestępczych (2001 r. – 63, 2002 r. – 60).

Zmniejszyła się liczba ofiar wybuchów: w 2002 r. zginęło 10 osób (2001 r. - 12), w tym 1 (2) w wyniku zamachu bombowego. Liczba rannych wynosiła 34 osoby (35), w tym w wyniku zamachu bombowego rannych zostało 9 osób (11).

Znacznie wzrosła wartość strat spowodowanych eksplozjami: z 1.350.000 zł w 2001 r. do 5.000.000 zł w 2002 r.

W wyniku działań policyjnych w 2002 roku zatrzymano 189 podejrzanych (2001 r. – 224) o działania przestępcze związane z materiałami i urządzeniami wybuchowymi, w tym najwięcej w województwach: mazowieckim – 29, śląskim – 22, zachodniopomorskim – 21, dolnośląskim – 20. Policjanci CBS zatrzymali 59 podejrzanych (w tym: Katowice i Wrocław – po 12, Olsztyn – 8, Rzeszów i Szczecin – po 5).

Ponadto w wyniku prowadzonych działań zatrzymano 10 konstruktorów urządzeń wybuchowych (2001 r. – 5), w tym CBS – 4 (Katowice, Bydgoszcz, Olsztyn i Gdańsk).

Odnaleziono i zabezpieczono 22 samodzielne urządzenia wybuchowe oraz 432,5 kg materiałów wybuchowych (2001 r. – 493 kg), w tym m.in.: 197,1 kg materiałów górniczych, 165,8 kg trotylu, 32,1 kg dynamitu i 14,9 kg prochu.

Według 4-stopniowej skali, stosowanej przez Policijną Grupę Roboczą ds. Zwalczania Terroryzmu (PWGT), której Polska jest członkiem, stan zagrożenia terrorystycznego w naszym kraju oceniany jest jako niski.

ZAGROŻENIA NARKOTYKOWE

Od kilku lat obserwuje się stały wzrost liczby ujawnianych przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, w tym przemytu i nielegalnego wytwarzania narkotyków. Nagłaśniane przez media przykłady skutecznych działań CBS i stosunkowo wysokie kary nakładane na producentów środków odurzania czy kurierów narkotykowych, nie powstrzymują kolejnych sprawców, a chemikami likwidowanych laboratoriów często są znani policji recydywiści.

Stąd też tendencje zjawisk przestępczych w zakresie narkotykowym są niekorzystne. Na terenie spokojnych dotąd województw (np. opolskie) dynamicznie wzrasta przestępczość narkotykowa, a proceder ten – z uwagi na wielkie zyski – podejmuje niemal każda grupa przestępcza, dążąc następnie do stworzenia własnych źródeł zaopatrzenia (kanału przemytu lub produkcji).

Z danych Wydziału VII CBS wynika, że na terenie całego kraju w dalszym ciągu utrzymuje się wzrost podaży narkotyków i popytu na te środki, szczególnie wśród młodych ludzi. Narkotyki dostępne są już praktycznie nie tylko w dużych miastach, ale także w mniejszych miejscowościach, a – co najgorsze – również na terenie szkół. Najbardziej popularnymi narkotykami w Polsce są pochodne konopi (marihuana i haszysz). Następnym narkotykiem najczęściej konsumowanym jest amfetamina i jej pochodne, w tym głównie ecstasy (MDA, MDMA, MDEA, PMA, PMMA). Równolegle narasta problem leków uspokajających i nasennych. Pojawia się w sposób bardzo widoczny rynek brązowej heroiny, a także popyt na kokainę.

Zaznacza się spadek zainteresowania LSD, który rekompensowany jest popytem na grzyby halucynogenne (np. łyśniczka lancetowata) oraz inne halucynogeny pochodzenia roślinnego (szałwia meksykańska – czynnik aktywny salvinorin A). Wśród młodzieży panuje przekonanie o halucynogennym działaniu niektórych roślin powszechnie spotykanych w Polsce np. białucha dzierzawa. Ze względu na nieznaną skład chemiczny nasion tej rośliny zdarzały się przypadki ciężkich zatruc spowodowanych działaniem zawartej w niej atropiny.

W dalszym ciągu utrzymuje się zapotrzebowanie na „polską heroinę”. Należy liczyć się ze wzrostem zapotrzebowania na ten narkotyk ze wszystkimi konsekwencjami, jakie rodzi zażywanie tej substancji (zagrożenie zakażeniami HIV i żółtaczką). W środowiskach zaniedbanej wychowawczo i materialnie młodzieży w rejonach o dużym bezrobociu w dalszym ciągu utrzymuje się wysoki popyt na środki psychoaktywne.

Obrót narkotykowy staje się dominującym sposobem zarobkowania lokalnych grup przestępczych. Korzystają one z wszelkich sposobów kamuflażu prowadzonej działalności, a także pozyskują do współpracy osoby publiczne i budzące zaufanie. Przykładowo, dilerami

narkotyków w jednej z prowadzonych w 2002 roku spraw (Olsztyn) byli członkowie kadry polskiej w łyżwiarstwie.

ZAGROŻENIA EKONOMICZNE

Do najważniejszych zagrożeń przestępczych, jakie odnotowano w 2002 roku należą m.in.:

• w obrocie bankowym i kapitałowym:

- wyłudzenia bankowe na podstawie sfałszowanych dokumentów (kart kredytowych, poleceń przelewu, weksli i czeków),
- wyłudzenia gwarancji i kredytów bankowych, przy użyciu sfałszowanych zaświadczeń (np. o prowadzeniu działalności gospodarczej, o zatrudnieniu i innych), przestępstwa ubezpieczeniowe,
- oszustwa związane z leasingiem maszyn, urządzeń i środków transportu znacznej wartości,
- nadużycia na rynku papierów wartościowych (w tym manipulacje ceną, ujawnianie poufnych informacji, inwestycje w rynek kapitałowy i pranie pieniędzy),
- pranie brudnych pieniędzy (w tym głównie: tworzenie fikcyjnych transakcji gospodarczych, wprowadzanie środków finansowych do tzw. rajów podatkowych)

• w dziedzinie działalności gospodarczej

- wyprowadzanie majątku spółek z udziałem państwa oraz agencji i fundacji oraz działanie na szkodę Skarbu Państwa (w tym nabywanie pakietów akcji od NFI),
- celowe doprowadzanie do upadłości firm i wyprowadzanie ich majątku,
- zakładanie firm nie prowadzących żadnej działalności poza udostępnianiem szyldu i kont bankowych strukturom (i celom) przestępczym;

• w sferze obrotu towarowego:

- wyłudzenia podatku VAT, m.in. drogą fikcyjnego eksportu, obrotu gospodarczego i fałszowania faktur,
- wyłudzenia towarów i zagarnięcie mienia na podstawie fałszywych dokumentów i przy odroczonej terminie płatności;
- przemyt i oszustwa akcyzowe, w tym: nielegalny obrót paliwami, fikcyjny reeksport i tranzyt towarów akcyzowych, zaniżanie wartości celnych,
- zaniżanie wartości celnych i należnego podatku dochodowego.

• w zakresie korupcji:

- rozszerzanie się ujawnianych obszarów korupcji, obejmującej głównie: celników, urzędników, administracji terenowej oraz kierownictwa dużych podmiotów gospodarczych. Nowo rozpoznawanym zjawiskiem jest także korupcja korporacyjna (lekarska, adwokacka, sędziowska).
- korupcja związana z działalnością agend państwowych i fundacji, w tym: dopłaty subwencyjne, interwencyjny skup płodów rolnych i preferencyjne kredyty rolne.

Przestępczość ekonomiczna staje się najważniejszą dziedziną zainteresowań większych grup przestępczych. Wykorzystują one luki przepisów lub brak kompletności szybko zmieniających się przepisów regulujących obrót gospodarczy i finansowy. Celem przeciwdziałania tym zjawiskom konieczne jest sięganie po nadzwyczajne środki. Przykładowo, dla zintensyfikowania koordynacji działań w zakresie ujawniania organizatorów przemytu paliw do Polski, powołano międzyresortowy zespół z udziałem policjantów CBS, Prokuratury Krajowej oraz Departamentu Kontroli Celnej MF,

funkcjonujący w ramach utworzonego przy MSWiA Międzyresortowego Centrum ds. Zwalczenia Przemocności Zorganizowanej i Międzynarodowego Terroryzmu.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI:

Realizacja zadań CBS KGP w roku 2002 odbywała się zgodnie z przyjętym planem i założeniami strategicznymi, pozwalając wykonanie wyznaczonych zadań i osiągnięcie zakładanych rezultatów. Skuteczności działania policjantów CBS dowodzą m.in. opisane wyżej zmiany sposobów działania sprawców, a także pozytywny odbiór społeczny i medialny ich profesjonalizmu, przejawiający się m.in. zaufaniem lokalnych społeczności, w tym ofiar i świadków przestępstw.

Efekty te przyczyniają się do poprawy wiarygodności całej Policji, nie mają jednak przełożenia na trwałą poprawę stanu zagrożenia i poczucia społecznego bezpieczeństwa. Wynika to z natury przestępczości zorganizowanej, tj. faktu, że większość tych przestępstw nie jest zgłaszana policji i ujawniana jest wyłącznie na podstawie własnych, intensywnych działań operacyjnych. Oznacza to prostą zależność dalszego wzrostu ujawnianych przestępstw zorganizowanych od ilości kierowanych do tych zadań policjantów oraz wyczerpanie się możliwości posiadanych dotąd, ograniczonych środków etatowo-kadrowych i sprzętowych.